

DĖL KOKYBIŠKAI AUKŠTESNIŲ REIKALAVIMŲ DARBO SOCIALISTINIO POBŪDŽIO VYSTYMUI, FORMUOJANT IŠSIVYSCIUSIĄ SOCIALISTINĘ VISUOMENĘ

R. REBERGAS

Tezės

1. Darbo socialistinio pobūdžio vystymas yra svarbus uždavinys, toliau formuojant išvystytą socialistinę visuomenę. Darbo socialistinio pobūdžio išsivystymo lygis atspindi socializmo brandumo laipsnį. Antra vertus, kuriant išvystytą socializmą, iškyla naujų reikalavimų darbo socialistinio pobūdžio tobulinimui. Tai galima parodyti reprodukcijos proceso intensifikavimo ir ypač darbo išteklių naudojimo pavyzdžiu.

2. Darbo pobūdžio socialistinėje visuomenėje vystymas ir tobulinimas, ypač laisvo, visuotinio, betarpiškai visuomeninio ir kūrybiškesnio darbo ugdymas yra vienas esminių socializmo pranašumų prieš kapitalizmą.

Socialistinį darbą reikia nagrinėti dviem aspektais. Pirmiausia, jo betarpiškos reikšmės ekonominiam efektyvumui požiūriu, ir, antra,— jo reikšmės žmogaus, kaip socialistinės asmenybės, vystymo požiūriu, apimančiu sąmonės raidą, tolesnį socialistinio mąstymo ir elgesio formavimąsi.

3. Tarp darbo socialistinio pobūdžio vystymo ir racionalaus visuomeninio darbo išteklių naudojimo egzistuoja įvairiapusiški tarpusavio santykiai. Neracionalus darbo išteklių naudojimas rodo dar nepakankamą socialistinio darbo, kaip betarpiškai visuomeninio ir visuotinio darbo, išvystymo laipsnį ir stabdo jo tolimesnį formavimąsi.

Siuo požiūriu būtina ištyrinėti tokius veiksnius:

- darbo jėgos kiekio ir darbo vietų santykį, kaip svarbią ūkio proporciją;

- laiko nuostolius (ypač nebūtinus) visuomeniniame darbe ir jų priežastis;

- viršvalandžių apimtį, priežastis ir pasekmes;

- darbo jėgos kaitos priežastis ir pasekmes;

- kvalifikacijos struktūros ir jos lygio santykį su kvalifikaciniais reikalavimais, ypač mokslo ir technikos pažangos sąlygomis.

4. Svarbus vadovavimo ir planavimo uždavinys yra surasti visuomeninių darbo išteklių pritaikymo ir racionalaus panaudojimo sprendimus, kurie atitiktų išvystyto socializmo reikalavimus, taip pat kartu leistų atsižvelgti į ekonominį efektyvumą bei visų visuomeninio gyvenimo sričių vystymą ir tolesnį jų socialistinio pobūdžio tobulinimą. Tai pirmiausia liečia:

- tolesnį darbo proceso technizavimą;

- darbo palengvinimą ir kvalifikacijos kėlimą;

- darbo ir gyvenimo sąlygų formavimą;

- mokslinio darbo organizavimo taisyklę;

- politinį-ideologinį įtikinimo darbą;

— atskirų profesijų ir veiklos rūšių visuomeninį vertinimą ir idėjinį pripažinimą;

— materialinio suinteresuotumo formavimą.

Ne mažiau svarbūs reikalavimai iškyla išvystyto socializmo sąlygomis ir socialinio vystymo planavimui.

Greifswaldo Ernsto Morico Arndto universitetas
Marksizmo-leninizmo sekcija

Redakcinei kolegijai įteikta
1977 m. birželio mėn.